

været givet, at de ere pligtige til at følge deres hele Belæring i den Henseende vil altaa bero paa, hvilken Dygtighed den retslærde Dommer, der holder det ledende Foredrag, har til at udvikle og forklare de paagjældende Lovforskrifter, hans Evne til at manubucere, bero paa, at han ikke blot selv kender Loven, men at han kan fremstille den paa en saadan Maade, at den kan fattes af Alle, og at Misforstaaelser undgaaes. Det er derpaa, det Hele beror og der vil efter den hele Form, i hvilken det er ordnet, i Reglen ikke være nogen Mulighed for at komme til Kundskab om de Retsvildfarelser, der have ligget til Grund for den Retssafgjørelse, som Rævningerne træffe. Det er saa indlysende, som Noget kan være, at det i enhver Sag vil indtræffe, at de ville møde Begreber, som de ikke ere istand til at tumle, og det gjælder ikke blot om de juridiske Begreber, som ere af mere specifikt Natur. Naar vi f. Ex. ville tage Indbrudstyveri, kræver enhver af de forskjellige Karakteristiker derved, faldt eller tillistet Nøgle, Overstigning af Mur o. s. v., en grundig Overveelse. Det Samme gjælder ved Barmemord m. M. I saa Henseende maa de danne sig et Begreb om, enten Forbrydelsen hører under den ene eller den anden Side af Straffeloven. Hvad Tyveri angaar, mene de fleste, at de vide, hvad det er, men ogsaa der vil man møde Grændsepunkter, hvor det selv for Jurister, selv for de mest juridisk dannebe Folk kan være forbundet med stor Vanskelighed at sige, om det er Tyveri eller Bedrageri eller ulovlig Omgang med Pittingods paa den ene Side eller undtaget Tyveri paa den anden Side o. s. v., der foreligger. Alle disse Begreber ville jo Rævningerne have at tumle med og træffe Afgjørelse om i Henhold til den Belæring, de have faaet af Dommeren, og nu siger jeg, at jeg ikke kan tro Andet, end at det efterhaanden vil blive mere og mere indlysende for Alle, at den Maade, man vil ordne Sagen paa, at man vil lade Dommeren holde et Foredrag, og i Henhold dertil udforme det, der skal afgjøres, som nogle Spørgsmaal, hvilke det gjælder om at stille saa findrigt som muligt, og at Rævningerne saa gaa bort og deliberere i Hemmelighed, uden at man kommer til Kundskab om, hvad der har været ledende hos dem, og at de saa komme tilbage og give deres Orakelsvar, er en saa uheldig Maade at ordne Sagen paa som muligt, og at der var Hundrede Gange større Udsigt til at opnaa et gunstigt Resultat, naar man samlede Rægmændene med de Retslærde i eet Kollegium. Der kunde gjerne være mange flere af hine end af disse; det skulde jeg ikke have Noget imod, jeg vilde endog bryde mig mindre om, hvis der kun var een Retslærd sammen med 12 Rægmænd; det vilde der ikke være den mindste Fare ved. Man vilde paa ethvert Punkt have Leilighed til at klare de Misforstaaelser med Hensyn til det Juridiske, som vare tilstede, og skulde han ikke

være istand til at overbevise dem om Rigtigheden af sin Opfattelse, saa har jeg Intet imod, at de overstemme ham, naar der blot har været fuld Leilighed til at forebygge Misforstaaelser og klare de juridiske Begreber. Derfor har det bestandig forbauset mig, at man har kunnet blive ved paa den Vej, saaledes som det ogsaa har været Tilfældet i Lydsland. Ved den sidste Foretagelse af Sagen der, da den tydske Justitsminister Dr. Leonhard forelagde et Udkast, der hvilede paa den Grundlæggning ikke at indføre Retsystemet men særlige Dommere og Rægmænd i eet Kollegium, lykkedes det ikke at gennemføre det overfor den Modstand, som det mødte navnlig fra Sydtyskerne; men for mig staar det, som sagt, klart, at Retsordningen er yderst uheldig, og at man med stor Letthed vil kunne finde en Ordning, der paa særdeles hensigtsmæssig og betryggende Maade giver det Samme, som man vil opnaa gennem Retsinstitutionen; en saadan frembyder sig gennem Meddomsmandsinstitut. Naar jeg nu desuagtet kan slutte mig til Lovforslaget, er det, fordi Grundloven bestemmer maa antages at have foreskrevet os det. Vel bruger Grundloven det mindre klare Ord Rævninger, som, naar man vil forstaa det i dens retshistoriske Betydning, ingenlunde vil udelukke en saadan Ordning, som jeg vilde anse for den rette; men naar man gennemlæser Forhandlingerne paa den grundlovgivende Rigsdag, er det ganske vist givet, at Meningen tydelig har været virkelig at indføre noget Sædant, som man kalder Juryer. Det maa man høre sig for; der kan ikke ske nogen Ordning af Sagen, uden at man følger den Anvisning, som Grundloven saaledes har givet. Det, man væsentligt har anført til Forsvar for nu at beholde den Ordning, som man hidtil har kæmpet for under Form af Retsystemet, forekommer mig at være uden Betydning. Man har navnlig fremhævet, at naar man samlede Rægmændene med de retslærde Dommere i eet Kollegium, vilde de ikke kunne udøve nogen Indflydelse, vilde de saa godt som aldrig kunne komme til at udøve nogen Magt overfor Dommernes større Indflydelse og Routine. Jeg tror, at naar man siger dette, siger man ikke det, som er det mest Talende for Retsinstitutionen, men jeg tror, at man der har fremhævet det Værste, der kan siges imod den, thi hvis det, de Paagjældende skulle tilføre Sagens Paadømmelse, ikke er af større Betydning, end at det er Noget, som bliver pustet bort med den mindste juridiske Aande, der udgaar fra den retslærde Dommers Mund, saa fortjener den hele Institution ikke i mindste Maade at komme i Betragtning, og naar man har fremhævet som en Fordel ved Retsinstitutionen, at den førte til en Arbejds Deling, som var yderst heldig, forsaavidt som den medførte, at Dommeren nu kun behøvede at have sin Opmærksomhed henvendt paa den juridiske, Rævningerne paa den faktiske Side af